

If You Were A Sailboat (Katie Melua)

Heinrich Zimmer (1890-1943)

„O těch nejlepších věcech se vůbec nedá mluvit;
ty druhotně nejlepší zůstávají téměř vždy nepochopeny;
život tak trávíme mluvením o věcech třetího řádu.“

Co tedy by například podle vás mohly být:

- 1) Věci prvního řádu (vůbec se o nich nedá mluvit)?
- 2) Věci druhého řádu (téměř vždy zůstávají nepochopeny)?
- 3) Věci třetího řádu (mluvním o nich trávíme život)?

Vědění a modlitba

I cesta je cílem

Úvod: vše závisí od představy o Bohu...

Je-li představa a vztah správný, náboženství je tou nejlepší věcí na světě...

Ortodoxie x ortopraxe

Ti, kdo vše pochopili, jsou zpravidla arogantní

Ti, kdo vědí, že zdaleka ne vše pochopili, se více snaží, aby jejich jednání bylo vedeno láskou

Ti, kdo poznávají Boha, jsou pokorní, ti, kdo ne, jsou většinou sebejistí

Je správné mít ortodoxní učení, ale je důležité vědět, že zdaleka nevíme všechno...

Čím se zabývá teologie a spiritualita? Do kterého řádu věcí patří?

O Bohu se dá mluvit jedině pomocí metafor a obrazů, co je svaté, je jazykem nepopsatelné (proto židé nevyslovují Boží jméno)

T a S se zabývá věcmi, o kterých se nedá mluvit. Jestliže v náboženství schází pokora, začne být domýšlivé, hloupé a pověřivé.

Jazyk dualistický je „dábelský“, dává pocit něčeho, čeho se lze držet a staví věci na „správné“ místo. Stává se tak náhradou za skutečný cíl náboženství, kterým je spojení s Bohem.

O „nejlepších věcech“ se nedá mluvit, ty mohou být jen zakoušeny...

Filosofie, teologie, psychologie či poezie a umění patří k věcem „druhotně nejlepším“, a - stejně jako Písmo - na „nejlepší věci“ jen ukazují... - proto mohou být špatně chápány.

Ježíš šel touto riskantní cestou, což jej umožňuje vykládat různými způsoby (existuje 40 000 křesťanských denominací!)

Ježíš nikdy neřekl „musíte mít pravdu!“, ani to, že mít pravdu je důležité...

Spíše chtěl, aby člověk byl čestný a pokorný = možná jediná forma pravdivosti...

Dějiny náboženství ukazují, že se zpravidla zabývalo jen „třetími“ věcmi, jen ty dávají pocit jistoty a pořádku...

Bible jako celek našla rovnováhu mezi věděním a nevěděním.

Dva proudy

Apofatická + katafatická cesta = biblická víra

Jsou spolu jako sluneční a lunární světlo, světlo a tma; Ježíš je spíše lunárním učitelem, trpělivým vůči tmě a růstu, jeho opakem je „Lucifer“

Všechny věci jsou směsí světla a tmy, „jen Bůh je dobrý“ (Mk 10,18)

Jedině poezie je proto dostatečně vhodným jazykem pro náboženství, protože se nesnaží definovat zkušenost, nýbrž ji zprostředkovat (stejně tak i liturgie).

Nenabízí závěry, ale učí postupu, jak k poznání dojít. Nevysvětluje, nýbrž otevírá k úžasu. Ježíš to tak dělá (Mt 13). Jazykem náboženství je poezie a posvátné příběhy, ne přímé učení.

Poušť a vrchol hory

Spiritualita tmy: jeskyně, exodus, exil, břicho velryby...

Spiritualita světla: hora Sinaj, Choreb, Tábor, Hora blahoslavenství

Tradice pouště: nepřítomnost, mlčení, nevědění...

Tradice hory: přítomnost, mluvení, poznávání...

Obě tradice jsou důležité a vzájemně se potřebují a doplňují!

Mojžíš na Sinaji x Ježíš na hoře proměnění, epifanie je zároveň světlo i tma.

Ježíš proto o nejlepších věcech přikazuje mlčet (Mk 9)

Ony dvě tradice jsou zosobněny protestanty a katolíky

Přebytek informací a neschopnost je zpracovat x požadavek jistoty: živná půda náboženského (i jiného) fundamentalismu.. (na vše je odpověď, bez ohledu na to, jak se k ní dospělo)

Velká spiritualita naopak hledá rovnováhu mezi protiklady, hledá pravý střed.

Cesta: poctivé a pokorné hledání způsobu vlastního poznávání a naslouchání. Jen tak dojdeme k moudrosti svým vlastním způsobem, kdy vnější autorita bude ukotvena vnitřní autoritou.

Setkání mezi vnitřním Vědoucím (modlitba) a vnějším Vědoucím (Písmo a tradice)

Modlitba jako proces

Cestám vědění a nevědění se učíme modlitbou (slovy i kontemplací)

„Nikomu o tom neříkejte“ (mesiášské tajemství) lze chápat i takto: dokud neprojdete tajemstvím proměny od falešného já k pravému já, budete svoji zkušenost zneužívat a chybně interpretovat.

Židovství, křesťanství a islám vzaly na sebe velké riziko, když svou zkušenost vložily do slov. Stejně tak Bůh svým vtělením (J 1,14).

Cena: ze slov se stala modla a monoteistická náboženství jsou ta nejméně tolerantní.

Rozhodující je zkušenost s Boží přítomností, nikoli shoda ve slovech a formách.

Ježíš svou zkušenost nabízí jako „cestu, pravdu a život“.

Dvě hlavní cesty proměny člověka jsou modlitba a utrpení.

Jak poznání modlitbou souvisí s utrpením

V Bibli je třeba číst to, co je „mezi řádky“, s pokorou a trpělivostí, oprostěni od vlastních představ

Určité pravdy potřebují světlo, které objevíme jen prostřednictvím tmy, v momentech utrpení, zlomení nebo smrti, ne pouhým čtením knih

Ježíšovo učení je mnohem více „cestou tmy“ než „cestou světla“...

Ex 13, 17-18 Skutečným cílem je cesta sama, skrze zkoušky, přírodu a vztahy.

Lidem nelze nabídnout závěry bez cesty, jinak je použijí jako náhradu za samotnou cestu. To se v náboženství často děje: obal se stává náhražkou za obsah.

JHWH

Jen kdo žil a miloval, trpěl a zakoušel neúspěchy, a znovu žil a miloval, je připravený být Bůh. Bůh je pokorným, inkluzivním, přinášejícím ovoce.

Čte-li Písmo člověk neiniciováný živote, upraví si ho na rozumovou záležitost a vidí v něm jen soubor předpisů.

Jen Bůh může vyslovit své jméno (Ex 3,14).

JHWH jsou pokusem napodobit dýchání, jedinou věc, kterou děláme od narození až do smrti. Boží tajemství lze přijmout s takovou svobodou, s jakou dýcháme. Bůh je přístupný jako náš vlastní dech.

J 20,22; Duch jako dech života. Bůh je zkušeností tak rozsáhlou a hlubokou, že nám umožňuje uchovat všechnu naši zkušenost.

Tak rozsáhlý prostor budeme vnímat spíše jako nevědění, než vědění, ale bude to nabízet větší jistotu než cokoli, čeho jsme dosáhli rozumem.